

Näyttötutkinnon perusteet

**RIISTAMESTARIN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2009**

Näyttötutkinnon perusteet

**RIISTAMESTARIN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2009**

© Opetushallitus 2010

Taitto: Pirjo Hilkku

Painopaikka: Edita Prima Oy

Helsinki, 2010

ISBN 978-952-13-4245-5 (nid.)

ISBN 978-952-13-4246-2 (pdf)

18.11.2009

53/011/2009

Voimassaoloaika: 1.1.2010 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen
perustuu:
L 631/98, 13 § 2 mom

Kumoo Opetushallituksen määräyksen
15.5.1995 nro 92/011/95

Muuttaa Opetushallituksen määräystä
-

RIISTAMESTARIN ERIKOISAMMATTI- TUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt riistamestarin erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2010 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun perusteiden 15.5.1995 nro 92/011/95 mukaisesti 31.12.2011 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Opetusneuvos

Jouni Suoheimo

LIITE

Riistamestarin erikoisammattitutkinto 2009

SISÄLTÖ

1	NÄYTTÖTUTKINNOT	7
1.1	Näyttötutkintojen järjestäminen	7
1.2	Näyttötutkinnon suorittaminen	7
1.3	Näyttötutkinnon perusteet	7
1.4	Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
1.5	Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa	8
1.6	Todistukset	9
1.7	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	9
2	RIISTAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	10
	Tutkinnon osat	10
3	RIISTAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	11
	PAKOLLISET TUTKINNON OSAT	11
3.1	Riista-alan toimintaympäristön ja lainsäädännön tunteminen	11
a)	Ammattitaitovaatimukset	11
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	11
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	13
3.2	Riistabiologia	13
a)	Ammattitaitovaatimukset	13
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	15
3.3	Riistanhoito	16
a)	Ammattitaitovaatimukset	16
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	16
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	19
3.4	Metsästys	19
a)	Ammattitaitovaatimukset	19
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	23

VALINNAISET TUTKINNON OSAT	24
3.5 Riistan elinympäristönhoidon suunnittelu	24
a) Ammattitaitovaatimukset	24
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
3.6 Kouluttaminen ja viestintä	27
a) Ammattitaitovaatimukset	27
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
c) Ammattitaidon osoittamistavat	29
3.7 Riista-alan yritystoiminta	30
a) Ammattitaitovaatimukset	30
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	30
c) Ammattitaidon osoittamistavat	32
3.8 Riistantutkimus	32
a) Ammattitaitovaatimukset	32
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	32
c) Ammattitaidon osoittamistavat	33
3.9 Riistan tarhaus ja istutus	34
a) Ammattitaitovaatimukset	34
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	34
c) Ammattitaidon osoittamistavat	36
3.10 Metsästyskoirat	37
a) Ammattitaitovaatimukset	37
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	37
c) Ammattitaidon osoittamistavat	38

1 NÄYTTÖTUTKINNOT

1.1 Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

1.2 Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätty tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

1.3 Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

1.4 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinrossa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

1.5 Ammattitaidon arviointi näyttötutkinrossa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

1.6 Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

1.7 Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

2 RIISTAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

Tutkinnon osat

Riistamestarin erikoisammattitutkinto sisältää neljä pakollista tutkinnon osaa ja kuusi valinnaista tutkinnon osaa. Tutkintotodistuksen saamiseksi on suoritettava pakolliset tutkinnon osat ja vähintään kolme valinnaista tutkinnon osaa.

Kaikille pakolliset tutkinnon osat ovat

1. Riista-alan toimintaympäristön ja lainsäädännön tunteminen
2. Riistabiologia
3. Riistanhoito
4. Metsästys.

Valinnaiset tutkinnon osat, joista on valittava vähintään kolme osaa, ovat

5. Riistan elinympäristönhoidon suunnittelu
6. Kouluttaminen ja viestintä
7. Riista-alan yritystoiminta
8. Riistantutkimus
9. Riistan tarhaus ja istutus
10. Metsästyskoirat.

3 RIISTAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

3.1 Riista-alan toimintaympäristön ja lainsäädännön tunteminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee suomalaisen ja keskieurooppalaisen metsästyskulttuurin pääpiirteet.</p>	<p>Pyynti- ja metsästysmenetelmien tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tuntee suomalaiset pyynti- ja metsästysmenetelmät sekä niiden historian• tuntee tärkeimmät pohjoismaiset ja keskieurooppalaiset pyyntimenetelmät• tunnistaa ja osaa verrata yleisimpien pyynti- ja metsästysmenetelmien eroja. <p>Metsästyksen tapa- ja hallintokulttuurin tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää suomalaisen tapa- ja hallintokulttuurin tunnuspiirteet• tietää pohjoismaisen ja keskieurooppalaisen metsästyskulttuurin keskeiset piirteet• osaa vaalia ja edistää hyvää eräkäyttäytymistä. <p>Riistanhoitokulttuurin tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää suomalaisen riistanhoitokulttuurin tunnuspiirteet• tietää pohjoismaisen ja keskieurooppalaisen riistanhoitokulttuurin keskeiset piirteet.

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee suomalaiset riista-alan organisaatiot.</p>	<p>Metsästyksen liittyvien organisaatioiden tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee lakisääteiset ja vapaaehtoiset metsästysorganisaatiot • tietää lakisääteisten ja vapaaehtoisten organisaatioiden tehtävät • tietää organisaatioiden hallintorakenteen • tietää, miten metsästyksen valvonta on organisoitu • tuntee metsästystä koskevan lupahallinnon.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee riista-alan lainsäädännön.</p>	<p>Metsästyslain ja asetuksen tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee metsästyslain ja -asetuksen • tietää metsästyslain ja -asetuksen tärkeimmät alemmanasteiset säädökset • osaa toimia metsästyslain ja -asetuksen mukaisesti. <p>Metsästysaseiden käyttöön liittyvän lainsäädännön tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee aseiden ja patruunoiden säilytykseen liittyvän lainsäädännön • tuntee aseiden turvalliseen käyttöön liittyvän lainsäädännön • tuntee jälleenlataukseen liittyvän lainsäädännön. <p>Eläinsuojelulain ja -asetuksen tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee eläinten lopettamiseen liittyvän lainsäädännön • tuntee eläinsuojelulainsäädännön yleiset vaatimukset. <p>Muun lainsäädännön tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee luonnonsuojelulain ja -asetuksen riista-alaa koskevat osat

	<ul style="list-style-type: none"> tuntee lain riistanhoito- ja pyyntilupamaksusta tuntee lihahygienialain tuntee merkittävimmät kansainväliset sopimukset ja EU:n luontodirektiivit suurpetojen osalta.
Tutkinnon suorittaja osaa arvioida mahdollisuuksiaan toimia riista-alan työntekijänä ja yrittäjänä.	<p>Omien mahdollisuuksien arviointi</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa määritellä omat mahdollisuutensa toimia riista-alan työntekijänä ja yrittäjänä osaa määritellä tärkeimmät kehittymistarpeensa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Riista-alan toimintaympäristön ja lainsäädännön tunteminen osoitetaan erillisellä tutkintosuorituksella tai muiden tutkinnonosien tutkintosuoritusten yhteydessä. Tässä tutkinnon osassa painotetaan riista-alan säädösten ja määräysten tuntemista. Keskeisen arviointiaineiston muodostavat kokeet, haastattelu, projektityöt, raportit ja/tai muut esitykset. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.2 Riistabiologia

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tunnistaa suomalaiset ja merkittävimmät keskieuropalaiset riistaeläimet sekä riistaekologisesti keskeisimmät muut eläimet.	<p>Eläinten tunnistaminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa suomalaiset riistaeläimet tunnistaa eurooppalaisista riista-eläimistä saksanhirven, tunturipeuran, gemssin, alppikauriin, visentin, muntjakin ja nummiriekon tunnistaa riistaekologisesti merkittävimmät muut suomalaiset eläimet tunnistaa suomalaisten riistanisäkkäiden kallot tunnistaa suomalaisten riistaeläinten pesät ja riistalintujen munat tunnistaa riistaeläinten jäljet, syönnökset ja jätökset

	<ul style="list-style-type: none"> erottaa petolintujen syönnökset ja jätökset nisäkäspetojen syönnöksistä ja jätöksistä.
Tutkinnon suorittaja tuntee ja osaa arvioida riistakannat.	<p>Riistakantojen tunteminen ja arvioiminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää riistakantojen koon ja levinneisyyden Suomessa ymmärtää riistakannan laskennan periaatteet tuntee yleisesti käytössä olevat riistakannan arviointimenetelmät osaa tehdä riistalaskennan yleisesti käytetyllä menetelmällä osaa soveltaa riistakannan arvioinnista saatua tietoa työssään.
Tutkinnon suorittaja hallitsee suomalaisten riistaeläinten elinympäristövaatimukset.	<p>Elinympäristövaatimusten tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee riistaeläinten elinympäristövaatimukset niin, että pystyy huomioimaan ne riistanhoidossa ja metsästyksessä.
Tutkinnon suorittaja hallitsee suomalaisten riistaeläinten lisääntymisbiologian.	<p>Lisääntymisbiologian tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee riistaeläinten lisääntymiskierron tietää riistaeläinten lisääntymisnopeuden tuntee riistaeläinten lisääntymisen edellytykset.
Tutkinnon suorittaja ymmärtää ekologiset peruskäsitteet ja tuntee suomalaisten riistaeläinten ekologian.	<p>Ekologian tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> hallitsee ekologiset peruskäsitteet tietää eri riistalajien ekologiset erityispiirteet tuntee riistalajien populaatiodynamiikan pääpiirteet.

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee riistalajien anatomiaa sekä tunnistaa niiden keskeisimmät sairaudet ja loiset.</p>	<p>Riistalajien anatomian ja sairauksien tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa nimetä riistalintujen ja -nisäkkäiden sisäelimet • erottaa terveen ja sairaan sisäelimen • tietää yleisimpien riistan tautien ja loisien elinkierron ja merkityksen • tuntee zoonoosit ja niiden riskit ihmisille.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa määrittää riistaeläimen iän ja sukupuolen.</p>	<p>Iän ja sukupuolen määrittäminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa määrittää riistaeläimen iän saaliin käytön ja verotuksen suunnittelun kannalta riittävällä tarkkuudella; hirvieläimillä hampaiston kehityksen, kulumisen ja hammasleikkeen avulla, jäniseläimillä ranteen rustojen luutumisen perusteella ja linnuilla siiven sekä höyhenpeitteen kehittymisen ja kulumisen perusteella • osaa määrittää riistaeläimen sukupuolen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Riistabiologian tunteminen osoitetaan tunnistamalla ja arvioimalla riistaeläimiä, niiden jälkiä ja jätöksiä sekä arvioimalla riistakantoja ja riistan elinympäristöjä. Tässä tutkinnon osassa painotetaan kotimaisten riistalajien lajintunnistusta sekä riistaekologian tuntemista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.3 Riistanhoito

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee riista-eläinten elinympäristövaatimukset.	Elinympäristövaatimusten tunteminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee riista-eläinten elinympäristövaatimukset ja osaa ottaa ne huomioon ympäristön käsittelyssä.
Tutkinnon suorittaja osaa tehdä riistanhoitosuunnitelman.	Suunnitelman laatiminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa laatia toteuttamiskelpoisen, selkeän ja loogisen sekä ulkoasultaan siistin riistanhoitosuunnitelman, joka sisältää sen kaikki keskeiset osa-alueet, ja riistakantojen verotussuunnitelman, jossa on huomioitu eri riistalajit kattavasti.
Tutkinnon suorittaja osaa laatia hirvi-, valkohäntäpeura- ja metsäkauris-kannan verotussuunnitelman.	Hirvieläinkannan verotussuunnitelman laatiminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa laatia toteuttamiskelpoisen, selkeän ja loogisen sekä ulkoasultaan siistin hirvieläinkannan verotussuunnitelman, jossa jäävän kannan koko ja rakenne ovat biologisesti ja alueellisesti tavoitteiden mukaisia ja suunnitelma-alue on vähintään riistanhoitoyhdistystasoinenosaa hyödyntää kannanarviointituloksiaosaa arvioida kannan tuoton oikein perustein.
Tutkinnon suorittaja tietää, miten riistavahinkoja voidaan estää sekä tuntee vahinkojen korvauskäytännön.	Riistavahinkojen estäminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee keskeiset liikenne-, maatalous- ja metsätaloustalouden vahinkojen estomenetelmätosaa tehdä suojauksen.

	<p>Vahinkojen korvauskäytännön tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee voimassa olevan vahingonkorvauslainsäädännön ja -määräykset • tietää riistaorganisaation roolin vahinkojen arvioinnissa • tuntee vahinkojen arviointimenettelyyn.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa järjestää riistaeläinten ruokinnan.</p>	<p>Ruokinnan järjestäminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitä riistalajeja kannattaa ruokkia • tuntee merkittävimmät ruokinnan riskit riistalle ja luonnolle • osaa valita lajikohtaisesti oikeat rehut sekä arvioida tarvittavan rehun määrän • osaa valita lajikohtaisesti soveltuvan ruokintamenetelmän ja mahdolliset ruokintalaitteet • osaa ajoittaa ruokinnan oikein.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa pienpetopyynnin sekä rauhoittamattomien eläinten pyynnin.</p>	<p>Pyynnin suunnittelu</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suhteuttaa pyyntitehon alueeseen • osaa valita lajikohtaisesti käyttökelpoiset pyyntimenetelmät • osaa organisoida pienpetopyynnin. <p>Pyynnin toteutus</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee pyyntimenetelmiin liittyvän lainsäädännön • hallitsee keskeiset pyyntimenetelmät ja -laitteet • osaa toteuttaa pyynnin alusta loppuun.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tehdä riistan ravinto- ja suoja-kohteen.</p>	<p>Riistapeltokasvien tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita oikeat riistapeltokasvit riistaeläinten ja kasvupaikan mukaan

	<ul style="list-style-type: none"> • tietää kohteella tarvittavat lannoite- ja siemenmäärät • tietää yleisimpien riistapeltokasvien kylvöajankohdat. <p>Luontaisten ravinto- ja suojakasvien tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee keskeiset riistan luontaiset ravinto- ja suojakasvit • osaa valita riistalajin ja kasvupaikan mukaan sopivat luontaiset ravinto- ja suojakasvit • osaa hoitaa luontaisia ravinto- ja suojakasveja riistan kannalta oikein. <p>Riistan ravinto- ja suojakohteen tekeminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää moottorisahaa, raivaussahaa sekä pensasleikkuria turvallisesti, tehokkaasti ja ergonomisia työmenetelmiä noudattaen sekä tehdä laitteiden käytönaikaisen huollon • osaa käyttää maataloustraktoria sekä muokkaus- ja kylvövälineitä turvallisesti ja taloudellisuus- tehokkuusperiaatteiden mukaisesti • osaa tehdä koneisiin ja laitteisiin ravintokohteen tekemisessä tarvittavat säädöt • osaa tehdä koneellisesti riistan ravinto- ja suojakohteen.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa valmistaa erilaisia riistanhoidon ja metsästyksen laitteita ja rakenteita.</p>	<p>Laitteiden ja rakenteiden valmistaminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa piirustusten mukaiset laitteet ja rakenteet • osaa valita rakenteisiin kokonais- taloudellisesti järkevät materiaalit • osaa valmistaa laitteen tai rakenteen käyttäen työvälineitä ja koneita ergonomisesti ja turvallisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa laitteen tai rakenteen niin, että työn jälki on käyttö- tarkoitukseen soveltuva.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Riistanhoitotaidot osoitetaan tekemällä riistanhoitosuunnitelma, hirvieläinkannan verotussuunnitelma ja riistapelto. Lisäksi tutkinnon suorittaja toteuttaa pienpetojen tai rauhoittamattomien eläinten pyynnin ja valmistaa laitteen tai rakenteen riistanhoitoon tai metsästyksen. Tässä tutkinnon osassa painotetaan suunnittelutaitojen ja toteutusmenetelmien hallintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.4 Metsästyks

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa järjestää metsästystapahtuman ja valvoa metsästyksiä.</p>	<p>Metsästyksen järjestäminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tyypilliset eurooppalaiset ja pohjoismaiset metsästysmuodot siinä laajuudessa, että pystyy osallistumaan ko. jahteihin metsästäjänä • osaa järjestää ja johtaa tyypillisiä jahteja sujuvasti ja turvallisesti Suomessa • osaa valvoa metsästyksiä lain mukaisesti (metsästyksen vartijan kortti tai vastaavat tiedot) • osaa organisoida haavoittuneen riistaeläimen jäljestyksen ja tarvittaessa hoitaa jäljestyksen myös yksin. <p>Metsästysmenetelmien ja pyyntitekniikoiden hallinta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee pyyntilaitteita ja metsästysmenetelmiä koskevan lainsäädännön

	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee metsästyksessä käytettävät tavalliset metsästysmenetelmät ja pyyntitekniikat.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee metsästysaseet ja niiden rakenteen, toiminnan ja soveltuvuuden eri metsästysmuotoihin.</p>	<p>Metsästysaseiden tunteminen ja käsittely Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yleisimmät asetyypit, aseiden valmistajat ja aseet • tietää erilaisten ruutiaseiden sekä metsästysjousen käytön ja tarkoituksenmukaisuuden erilaisissa metsästystapahtumissa • tietää, kuinka aseita käsitellään, varastoidaan ja huolletaan turvallisesti • hallitsee metsästysaseiden turvallisen ja tarkoituksenmukaisen käytön ja osaa ampua haulikolla, kiväärillä sekä metsästysjousella varmoja ja turvallisia riistalaukauksia tyypillisissä metsästystilanteissa • tuntee ampumatarvikkeiden rakenteen, ballistiikan ja jälleenlatauksen perusteet.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suolistaa ja nylkeä riistasaaliin.</p>	<p>Saaliin suolistaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää myyntiin menevän riistaruhon laatu- ja käsittelyvaatimukset • osaa laskea veret saaliseläimeltä • osaa suolistaa hirvieläimen, karhun ja villisian sujuvasti ja siististi ottaen huomioon osuman aiheuttamat vauriot ja epäpuhtaudet ja tekee suolistuksen niin, että kudoksiin, elimiin tai nahkaan ei synny lisävaurioita, jotka heikentävät niiden laatua tai hyödyntämistä • osaa erotella saaliseläimestä kaikki yleisesti hyödynnettävät, käyttökelpoiset osat jatkojalostusta varten • osaa asettaa suolistetun ruhon esijäähtymään ja tuulettumaan.

	<p>Saaliin nylkeminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita sopivan nylkemismenetelmän eläinlajin, koon ja nahan laadun mukaisesti • osaa nylkeä hirvieläimen, karhun ja villisian käsityövälinein soveltuvalla menetelmällä sujuvasti ja siististi vioittamatta nahkaa tai lihaa • osaa tehdä raajojen avauksen oikeat linjat sekä osaa katkaista hirvieläimen ja villisian jalat oikeista kohdista, irrottaa kynnet karhun ruhosta siten, että ne jäävät taljaan ilman tarpeetonta luu- ja rustoainesta, sekä osaa irrottaa peuran häntäruodon häntää vioittamatta • osaa irrottaa pään ruhosta oikein • osaa poistaa ruhon vertymät ja epäpuhtaudet • osaa suolata nahkan oikeaoppisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa paloitella riistaeläimen.</p>	<p>Hirvieläimen, karhun ja villisian ruhon paloittele Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee hirvieläinten, karhun ja villisian ruhon osat sekä tietää luuttomaksi leikattujen ruhonosien nimet • osaa paloitella hirven, karhun ja villisian sujuvasti ja hygieenisesti • osaa leikata ruhon luuttomaksi annettujen tavoitteiden mukaisesti • osaa huoltaa paloittelessa ja leikkämisessä tarvittavat käsityövälineet • osaa paloitella riistaeläimen siten, että lopputuloksena on viimeistelty tuote.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa nahkoa ja taanata eri turkisriistaeläimiä.</p>	<p>Turkisriistaeläimen nahkominen ja taanatus Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa nahkoa turkisriistaeläimen siihen soveltuvalla menetelmällä

	<p>sujuvasti ja olemassa olevien standardien mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa puhdistaa ja kaapia nahan • osaa taanata turkisinahan oikeaoppisesti • osaa viimeistellä turkisinahan.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa valmistaa hirvieläimen, pedon, villisian tai majavan kallo- tai hammastrofeen asiakkaan toivomusten mukaisesti.</p>	<p>Hirvieläimen, nisäkäspedon, villisian tai majavan hammas- tai kallotrofeen valmistus</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa lajityypillisen hammas- tai kallotrofeen soveltuvaa menetelmää käyttäen • tuntee yleisimmät trofeiden valmistusmenetelmät • osaa viimeistellä työn ja kiinnittää trofeen taustalevyyn • osaa pakata trofeen niin, ettei se vaurioidu kuljetuksessa.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee Suomessa yleisesti käytettävät metsästyskoira-rodut ja niiden käytön metsästyksessä.</p>	<p>Metsästyskoirarotujen tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa Suomessa käytettävät metsästyskoirarodut ja tietää, mihin roturyhmään ne kuuluvat. <p>Metsästyskoirarotujen käytön tunteminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee metsästyskoirarotujen ja -roturyhmien käytön erityispiirteet • osaa valita metsästysmuodon ja olosuhteiden mukaisesti jahtiin hyvin soveltuvan koirarodun • tuntee roturyhmittäin metsästyskoirien yleisimmät käyttökokeet ja niiden tekemisen pääperiaatteet.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa koirien peruskoulutuksen.</p>	<p>Koirien peruskoulutuksen osaaminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee koirankoulutuksen periaatteet • tietää, miten koiran peruskoulutus tehdään.

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee metsästyskoirien rokotus- ja muut eläinlääkintämääräykset sekä koirien pitoon ja metsästyskäyttöön liittyvät lait ja määräykset.</p>	<p>Metsästyskoirien eläinlääkintämääräysten tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee metsästyskoirien rokotusmääräykset • tuntee koirien vientiin ja tuontiin liittyvät määräykset. <p>Koirien pitoon ja metsästyskäyttöön liittyvien määräysten ja lakien tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee metsästyskoirien käyttöä säätelevän lainsäädännön • tuntee koirien pitoon liittyvän lainsäädännön ja ohjeistuksen.
---	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Metsästystaidot osoitetaan järjestämällä metsästystapahtuma huomioiden koiran käyttö, suorittamalla ase- ja käsittelykoe sekä käsittelemällä saalista. Tässä tutkinnon osassa painotetaan metsästystapahtuman ja ase- ja käsittelyn turvallisuutta sekä saaliin käsittelyn hygieenisyyttä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.5 Riistan elinympäristöhoidon suunnittelu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee metsäsuunnittelun perusteet, osaa huomioida metsäriistan tarpeet metsienkäsittelyssä sekä osaa tehdä metsäriistasuunnitelman.</p>	<p>Metsäsuunnitelman tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee metsätalouden peruskäsitteet osaa hyödyntää metsäsuunnitelmaa tuntee metsäkuvioinnin perusteet tietää, miten riistaeläinten hoitosuosituksia voidaan kirjata metsäsuunnitelmaan. <p>Metsäriistan tarpeiden huomioiminen metsienkäsittelyssä Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee metsäriistan tärkeimmät ravinto- ja suojakasvit osaa huomioida eri riistaeläinten tarpeet metsienkäsittelyssä. <p>Metsäriistasuunnitelman laatiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa kerätä ja kartoittaa kohteen riistatiedot osaa laatia toteuttamiskelpoisen, selkeän ja loogisen metsäriistasuunnitelman, jossa yhdistyvät järkevä metsäriistan elinympäristön hoito ja metsänkäsitely osaa perustella valintansa suunnitelman toteutuksen ja kohteen käytön kannalta merkittävistä näkökulmista.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee maatalouden ympäristösuunnittelun perusteet, osaa ottaa työssään huomioon peltoriistan elinympäristövaatimukset sekä tehdä peltoriistasuunnitelman.</p>	<p>Maatalouden ympäristösuunnittelun tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee maatalouden peruskäsitteet tuntee maatalouden ympäristösuunnittelun perusteet tuntee EU:n ympäristötuki-järjestelmän tarjoamat mahdollisuudet riistanhoidossa.

	<p>Peltoriistan elinympäristövaatimusten huomioiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tärkeimmät peltoriistan ravinto- ja suojakasvit • osaa huomioida peltoriistan elinympäristövaatimukset ja sovittaa ne käytännön maatalouteen. <p>Peltoriistasuunnitelman laatiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kerätä keskeiset riista- ja ympäristötiedot suunnitelman perustaksi • osaa laatia toteuttamiskelpoisen, selkeän ja loogisen peltoriistasuunnitelman, jossa on sovitettu yhteen riistan- ja ympäristönhoidon tarpeet viljelyn ja muun maankäytön kanssa • osaa perustella valintansa suunnitelman toteutuksen ja kohteen käytön kannalta merkittävistä näkökulmista.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kosteikkojen suunnittelun perusteet, osaa huomioida vesiriistan ja muun kosteikoista hyötyvän riistan elinympäristövaatimukset ja osaa laatia kosteikkosuunnitelman.</p>	<p>Kosteikkojen suunnittelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee vesistöarakentamisen peruskäsitteet • tuntee kosteikkojen suunnittelun perusteet ja toteutusedellytykset • tietää kosteikkojen merkityksen riistalle ja vesiensuojelulle. <p>Vesi- ja muun riistan elinympäristövaatimusten huomioiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee vesiriistan ja muun kosteikoista hyötyvän riistan tärkeimmät ravinto- ja suojakasvit • osaa ottaa huomioon vesiriistan ja muun kosteikoista hyötyvän riistan elinympäristövaatimukset kosteikkojen hoidossa.

	<p>Kosteikkosuunnitelman laatiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kerätä keskeiset riista- ja ympäristötiedot kosteikkosuunnitelman perustaksi • osaa laatia toteuttamiskelpoisen, selkeän ja loogisen kosteikkosuunnitelman, jossa on sovitettu yhteen vesi- ja muun kosteikosta hyötyvän riistan elinympäristövaatimukset ja ekologinen kosteikkoalueiden käyttö sekä vesiriistan elinympäristöjenhoito ja muu maankäyttö • osaa perustella valintansa suunnitelman toteutuksen ja kohteen käytön kannalta merkittävistä näkökulmista.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee elinympäristöjen hoitoon liittyvät rajoitteet sekä luvan haku- ja ilmoitusmenettelyt.</p>	<p>Lupa- ja ilmoitusmenettelyjen tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee elinympäristöjen hoitoon liittyvät lupien haku- ja ilmoitusmenettelyt • osaa ottaa suunnittelussa huomioon voimassa olevat maan- ja vesistönkäytön rajoitteet.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Riistan elinympäristönhoidon suunnitteluosaaminen osoitetaan tekemällä metsäriistasuunnitelma, peltoriistasuunnitelma tai kosteikkosuunnitelma. Tässä tutkinnon osassa painotetaan riistaeläinten elinympäristövaatimusten tuntemista ja niihin liittyvää suunnitteluosaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.6 Kouluttaminen ja viestintä

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee kouluttamisen ja viestinnän tietoperustan.</p>	<p>Koulutuksen tietoperusta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää yleisimmät oppimis- menetelmät ja osaa valita niistä opetusmenetelmäänsä soveltuvan• tietää yleisimmät opetusmenetelmät ja -välineet ja osaa valita niistä itselleen sopivan• tietää eri kohderyhmien (lapset, nuoret aikuiset ja alan ammattilaiset) tärkeimmät opetukseen vaikuttavat tekijät• tietää kouluttajan yleisimmät roolit ja hallitsee niistä hyvin vähintään organisoijan ja asiantuntijan roolit• osaa kommunikoida sujuvasti ja asiallisesti• hallitsee koulutuksessa tarvittavan ammattisanaston• osaa hankkia, arvioida ja jäsentää koulutuksessa tarvittavaa tietoa eri lähteistä. <p>Viestinnän tietoperusta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää viestinnän tavoitteet ja merkityksen sekä keskeisimmät mahdollisuudet ja haasteet riista-alalla• tietää viestintäkampanjan vaiheet ja toteuttamisperiaatteet• tietää viestinnän keskeisimmät eettiset periaatteet sekä median toimintatavat ja ottaa ne huomioon työssään• tuntee riista-alan tärkeimmät viestintämenetelmät ja -välineet• tuntee riista-alan viestintään liittyvät keskeisimmät lait, asetukset ja säädökset

	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa riista-alan tärkeimmät viestinnän sisällöt ja kohderyhmät • osaa ennakoida viestintään liittyviä riskitekijöitä • osaa hankkia, arvioida ja jäsentää viestinnässä tarvittavaa tietoa eri lähteistä.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa viestintäkampanjan riista-alalle.</p>	<p>Viestintäkampanjan suunnittelu ja toteutus</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella viestintäkampanjan ottaen huomioon kohderyhmän, annetut resurssit ja aikataulun • osaa toteuttaa viestintäkampanjan vaiheittain alusta loppuun hyödyntäen riista-alalle ja resursseihin soveltuvia viestintävälineitä ja -kanavia • osaa laatia asiallisia ja selkeäkielisiä viestintään liittyviä esitteitä ja tukimateriaaleja, esim. kirjallinen tiedote ja markkinointikirje • osaa tehdä tai teettää viestinnän tavoitteita tukevan mainoksen riista-alalle • osaa esitellä riista-alaa selkeästi ja asiallisesti ottaen huomioon kohderyhmän ja viestinnän tavoitteet (esim. messuilla, mediassa tai internetissä) • osaa ottaa vastaan ja käsitellä viestintään liittyvää palautetta asiallisesti ja rakentavasti.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa riistanhoitoon tai metsästyksen liittyvän koulutuksen.</p>	<p>Koulutuksen suunnittelu ja valmistelu</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa määritellä koulutukselle realistiset tavoitteet, sisällöt, toteutuksen ja kustannukset • osaa suunnitella koulutuksen kohderyhmän mukaisesti niin, että siitä muodostuu selkeä kokonaisuus • osaa valita ja varustaa oppimisympäristön tai ympäristöt kohde-

	<p>ryhmälle sekä koulutuksen tavoitteisiin, sisältöihin ja resursseihin soveltuvaksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä selkeän sekä valittuun opetus- ja oppimismenetelmään soveltuvan koulutusmateriaalin. <p>Koulutuksen toteutus</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa aloittaa koulutuksen motivoivasti ja innostavasti • osaa käsitellä aiheen valitsemansa opetusmenetelmän mukaisesti suunnitellussa ajassa käyttäen siihen soveltuvia opetusvälineitä • osaa havainnollistaa, käsitteellistää ja jäsentää aiheisällön niin, että oppiminen on mahdollista valitulla menetelmällä • osaa kerätä koulutettavien palautteen ja arvioida havaintojensa ja palautteen perusteella koulutuksen toteutuksen onnistumista realistisesti.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Koulutus- ja viestintäosaaminen osoitetaan suunnittelemalla ja toteuttamalla riista-alaan liittyvä viestintäkampanja sekä koulutustilaisuus. Tässä tutkinnon osassa painotetaan kokonaisuuden ja valitun menetelmän hallintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.7 Riista-alan yritystoiminta

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tietää tärkeimmät yrittäjänä toimimisen edellytykset ja mahdollisuudet riista-alalla.</p>	<p>Yrittäjänä toimimisen edellytysten ja mahdollisuuksien tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kartoittaa alueensa riista-alan liiketoimintamahdollisuudet • osaa arvioida realistisesti omia mahdollisuuksiaan toimia riista-alan yrittäjänä • tuntee riista-alan yritystoiminnan erityispiirteet • tuntee tärkeimmät yritystoimintaa säätelevät lait ja asetukset sekä ymmärtää niiden vaikutukset riista-alan yritystoimintaan • osaa hakea yrityksen perustamiseen tarvittavia asiantuntijapalveluja.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa laatia toteuttamiskelpoisen liiketoimintasuunnitelman riista-alalle.</p>	<p>Liikeidean laatiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia yhdessä asiantuntijan kanssa toteuttamiskelpoisen liikeidean • osaa hyödyntää liikeideaa yritystoiminnan suunnittelun ja toteutuksen pohjana. <p>Markkina-analyysin tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tuotteensa ja palvelunsa toiminta-alueen markkinat ja kilpailutilanteen • ymmärtää yritystoimintansa riskit ja mahdollisuudet. <p>Yritysmuotojen tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee eri yritysmuotojen ominaispiirteet • osaa valita asiantuntijan kanssa yritystoiminnalleen sopivimman yritysmuodon.

	<p>Yrityksen talouden suunnittelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia asiantuntijan kanssa riista-alan yrityksen tarpeita vastaavan kannattavuuslaskelman • tietää tuotteen ja palvelun hinnoittelun periaatteet ja osaa hinnoitella tuotteensa ja palvelunsa kannattavasti ja markkinalähtöisesti • tietää tilitoimisto- ja muiden taloudenhoitopalvelujen tarjoamat mahdollisuudet • tuntee tärkeimmät yritystoiminnan rahoitusvaihtoehdot ja osaa valita niistä yritykseen sopivat • tuntee ja osaa hyödyntää yrityksen perustamiseen ja rahoitukseen liittyviä mahdollisia tukia. <p>Asiakas- ja verkostosuhteiden hallinta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää asiakas- ja verkostosuhteiden merkityksen kannattavalle riista-alan yritykselle • tietää asiakashankinnan ja verkostoitumisen vaiheet ja menetelmät • tietää yrityksen tärkeimmät markkinointitavat.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia riista-alan yrittäjänä tai yrittäjän edustajana.</p>	<p>Riista-alan yrittäjänä toimiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita markkinatilanteeseen soveltuvat ja kannattavat toimintavaihtoehdot • osaa suunnitella ja hinnoitella tuotteitaan tai palvelujaan ottaen huomioon kannattavuuteen ja markkinoihin vaikuttavat tekijät • osaa hyödyntää tilitoimisto- ja muita taloudenhoitopalveluja kannattavasti • osaa tulkita ja hyödyntää kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä saatavia tärkeimpiä tunnuslukuja yritystoiminnassa

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida tunnuslukuihin ja markkinatilanteeseen perustuvia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia • osaa luoda yritystoimintaa tukevia asiakas- ja verkostosuhteita.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito osoitetaan laatimalla liiketoimintasuunnitelma riista-alan yritykselle tai toimimalla riista-alan yrittäjänä tai yrittäjän edustajana. Tässä tutkinon osassa painotetaan markkinalähtöisesti toimivan kannattavan yritystoiminnan hallintaa. Siltä osin kuin tutkinon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkinto-suorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.8 Riistantutkimus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinon suorittaja tuntee suomalaisen riistantutkimuksen pääpiirteet.	Riistantutkimuksen tunteminen Tutkinon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää riistaa tutkivat organisaatiot • tietää pääpiirteissään eri tutkimusorganisaatioiden ja niiden toimipisteiden tutkimuskohteet.
Tutkinon suorittaja tuntee keskeisiä riistantutkimusmenetelmiä.	Tutkimusmenetelmien tunteminen Tutkinon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää tieteellisen tutkimuksen tekemisen pääperiaatteet ja vaiheet • osaa telemetriaseurannan • osaa tehdä saalisanalyysin • osaa määritellä eläimen iän.
Tutkinon suorittaja hallitsee tutkimusaineistojen keräämisen periaatteet.	Tutkimusaineiston keräämisen periaatteiden hallitseminen Tutkinon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää tutkimusmenetelmän asettamat vaatimukset aineiston keräämiselle

	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää menetelmän vakioisuuden • ymmärtää kontrolliryhmän merkityksen vertailututkimuksessa.
Tutkinnon suorittaja osaa ottaa ja säilöä tutkimusnäytteitä.	<p>Tutkimusnäytteen ottaminen ja säilöntä</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa verinäytteitä ohjeiden mukaisesti • osaa ottaa kudokset näytteitä ohjeiden mukaisesti • osaa ottaa iänmääritykseen tarvittavia näytteitä ohjeiden mukaisesti • osaa ottaa siipinäytteitä ohjeiden mukaisesti • osaa säilöä ottamansa näytteet ohjeiden mukaisesti.
Tutkinnon suorittaja osaa etsiä ja ymmärtää tutkimustietoa.	<p>Tutkimustiedon etsiminen ja ymmärtäminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa etsiä tietoa eri tutkimuslähteistä • tuntee tieteellisten julkaisujen rakenteen • osaa poimia tutkimusraportista tutkimuksen keskeiset tulokset ja johtopäätökset • pystyy välittämään lukemaansa tietoa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Riistantutkimuksen ammattitaito osoitetaan keräämällä tutkimusaineistoa (riistakolmiolaskennassa, vesilintulaskennassa tms.) ja ottamalla tutkimusnäytteitä. Tässä tutkinnon osassa painotetaan riistakantojen seurantaan liittyvää tiedonkeruusaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.9 Riistan tarhaus ja istutus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee riistanhautomon ja riistantarhauksen perusteet.</p>	<p>Riistantarhauksen perusteiden hallitseminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää tarhauksen merkityksen, mahdollisuudet ja keskeisimmät riskit • osaa kertoa pääasiat riistantarhauksen eri suuntautumisvaihtoehtoista • tuntee keskeisimmät riistantarhausta koskevat lait, asetukset ja säädökset • tietää, mistä voi saada asiantuntija-apua toimintansa kehittämiseen • osaa toimia lakien, asetusten sekä säädösten mukaisesti • tietää istutettavaksi kasvatettavan riistan erityisvaatimukset tarhauksessa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee tarhauksessa riistalintujen (fasaani, peltopyy, heinäSORsa) sekä riistanisäkkäiden (metsäkauris, kuusi-peura, valkohäntäpeura, villisika, mufloni) lajikohtaiset vaatimukset.</p>	<p>Riistalintujen ja nisäkkäiden lajikohtaisten vaatimusten hallinta</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita soveltuvan ympäristön eri riistalajien tarhaukseen • osaa rakentaa eri lajeille ja tilanteisiin soveltuvan tarhan tai aitauksen niihin soveltuvia materiaaleja ja työmenetelmiä käyttäen • osaa hoitaa eri lajeja oikeaoppisesti siihen tarkoitetuilla välineillä ja ottaen huomioon hoidettavien määrän, iän, lisääntymisen ja vuodenajan sekä osaa valita työhön asianmukaiset välineet.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee tarhaushygienian sekä osaa ennaltaehkäistä riistantarhauksessa ilmeneviä sairauksia.</p>	<p>Tarhaushygienian hoito ja sairauksien ennaltaehkäisy</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita ja käyttää tuotanto-

	<p>taloudellisesti ja oikeaoppisesti tarhaushygienian eri vaihtoehtoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • erottaa terveen ja sairaan eläimen • osaa tehdä tavallisimpia sairauksia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä • osaa torjua mahdollisen sairauden tai taudin ilmentyessä lisävauriot tarhalle.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee riistalintujen haudonnan lajikohtaisesti.</p>	<p>Riistalintujen haudonta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee riistalintujen lajikohtaiset haudontaperiaatteet • tuntee munan rakenteen sekä siinä tapahtuvat muutokset haudonnan aikana • osaa kerätä, valikoida ja varastoida haudontaan tarkoitettut munat oikeaoppisesti • hallitsee riistalintujen munien haudonnan sijaisemolla • ymmärtää tyynenilman- sekä kaappihautomakoneiden toiminnan erot sekä osaa käyttää ja huoltaa niitä sujuvasti • hallitsee koneellisen haudonnan lajikohtaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee riistan istuttamisen ja siirtämisen.</p>	<p>Riistan istuttaminen ja siirtäminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää tarhatun riistan maastoon siirtämiseen liittyvät säädökset ja määräykset • tietää riistan istutuksen ja siirto-istutuksen keskeisimmät sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset vaatimukset ja riskit • osaa arvioida erilaisten istutusvaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuuden, kustannukset ja soveltuvuuden kohteelle • osaa istuttaa tai siirtää vähintään yhden tarhatun riistalajin maastoon säädösten ja määräysten sekä lajivaatimusten mukaisesti.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Riistan tarhaus- ja istutusosaaminen osoitetaan tekemällä riistan tarhaus- ja siirto- töitä. Tässä tutkinnon osassa painotetaan tarhauksen sekä siirron ja istutusten säädösten ja määräysten tuntemista sekä lajikohtaisten vaatimusten hallintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

3.10 Metsästyskoirat

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee koiran kehityksen eri vaiheet pennusta aikuiseksi ja sen merkityksen koiran pidossa.	Koiran kehityksen tunteminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• tuntee koiran normaalin fyysisen ja psyykkisen kehityksen• tietää, miten koira ruokitaan kehityksen eri vaiheissa• tietää, mitä koiralle voi ja pitää opettaa kehityksen eri vaiheissa.
Tutkinnon suorittaja hallitsee koirien perusterveydenhuollon ja tunnistaa yleisimmät rakenteelliset viat.	Koirien perusterveydenhuollon hallitseminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• tuntee rokotusmääräykset• osaa häätää loiset koirasta• osaa sitoa ja hoitaa haavan• osaa antaa ensiavun koiralle. Rakenteellisten vikojen tunnistaminen Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• tunnistaa koirassa keskeiset rakenteelliset viat (hammaspuutokset, häntäviat, kannukset, piilokivekset ja napatyrä)• tunnistaa koiran käyttötarkoituksen mukaisen terveen rakenteen (raajojen kulmaukset ja selän asento).

<p>Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia koiran fysiologisista tarpeista sen eri elämänvaiheissa.</p>	<p>Koiran fysiologisista tarpeista huolehtiminen Tutkinnon suorittaja osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • huolehtia tuki- ja liikuntaelimestön sekä lihasten huollosta koiran eri elämäntilanteissa.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee metsästyskoirien koe- ja näyttelytoiminnan sekä siihen liittyvän terminologian.</p>	<p>Metsästyskoirien koetoiminnan tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee metsästyskoirien käyttö- kokeiden säännöt ja kokeiden kulun • tuntee kokeissa käytettävän terminologian • tuntee kokeiden pitoon liittyvät luvat ja niiden hakukäytännön. <p>Metsästyskoirien näyttelytoiminnan tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee Suomen Kennelliiton näyttelysäännöt ja niissä käytettävän terminologian • tuntee näyttelyjen luvanhaku- käytännön.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee koiran kasvatuksen ja jalostuksen periaatteet.</p>	<p>Koiran jalostuksen ja kasvatuksen periaatteiden tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää koiran geneettisen perustan pääasiat • tietää geneettisen monimuotoisuuden merkityksen koiran rakenteelle, terveydelle ja käytölle • tuntee perinnöllisten vikojen ja sairauksien estämisen keskeisimmät tavoitteet sekä osaa hyödyntää PEVISA-ohjelmaa • tuntee rodunomaisen kehittämistyön periaatteet ja koiran yhteiskuntakelpoisuuden säilyttämisen ideologian • osaa arvioida metsästyskoetuloksien perusteella metsästyskoiran tärkeimpiä ominaisuuksia ja niiden

	<p>kehittämismahdollisuuksia</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää koulutuksen mahdollisuudet metsästyskoiran ominaisuuksien hallinnassa ja kehittämisessä • tunnistaa hyvän koiran kasvatusympäristön ja ymmärtää sen merkityksen koiran kasvulle ja kehitymiselle • tuntee astutuksen, tiineyden ja pennutuksen periaatteet.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee erilaisten metsästyskoirien käyttökoulutuksen periaatteet ja osaa kouluttaa jonkin metsästyskoirarodun rodunomaiseen käyttötarkoitukseensa ja metsästää sillä.</p>	<p>Metsästyskoirien käyttökoulutuksen periaatteiden tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää metsästyskoirien käyttökoulutuksen periaatteet • tuntee koirien koulutukseen liittyvän lainsäädännön. <p>Metsästyskoiran kouluttaminen ja sillä metsästäminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kouluttaa metsästyskoiran rodunomaiseen käyttötarkoitukseen • pystyy hallitsemaan koiran • tietää, miten metsästyskoira koulutetaan toimimaan rodulleen tyypillisellä tavalla metsästys-tilanteessa • osaa metsästää koiralla rodunomaiseen tapaan.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee koiriin liittyvää järjestötoimintaa.</p>	<p>Järjestötoiminnan tunteminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, miten Suomen Kennelliitto toimii • tietää SKL:n tehtävät ja roolin kenneltoiminnassa • tietää rotujärjestöjen tehtävät ja roolin suhteessa Kennelliittoon.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Metsästyskoirat-osan ammattitaito osoitetaan metsästyskoiran koulutus- tai metsästystapahtumassa. Tässä tutkinnon osassa painotetaan metsästyskoirien

kouluttamisen ja käytön hallintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. Tutkinnon suorittajan itsearviointia voidaan käyttää ammattitaidon arvioinnin täsmentämisessä.

Opetushallitus on hyväksynyt nämä näyttötutkinnon perusteet ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla.

Näyttötutkinnot ovat erityisesti aikuisväestöä varten suunniteltu ja kehitetty tutkinnon suorittamistapa.

Näyttötutkintojen suunnittelu ja toteuttaminen perustuvat opetusalan ja työelämän asiantuntijoiden tiiviiseen yhteistyöhön.

Opetushallitus
PL 380 (Hakaniemenranta 6)
00531 Helsinki
puhelin 040 348 7555*
www.oph.fi/julkaisut/
www.oph.fi/verkkokauppa/
myynti: info@kustannustaito.fi